

Invalidiliiton vuosikirja 2010

SISÄLLYS

Johdon katsaus.....	4
Kilpailutus murentaa vaikeavammaisten itsenäisyyttä.....	6
Avustajakoira apuna arjessa.....	8
40 vuotta Invalidiliiton asumispalveluja.....	10
Vaikuttavaa aluetoimintaa.....	12
Mahis työhön -projektin mallit levitykseen.....	14
Talous.....	16
Jäsenyhdistykset.....	18
Luottamuselimet.....	20
Yhteystiedot.....	22

Toimitus: Sinikka Rantala, Anni Laitinen, Seppo Kankaantähti, Kirsi Maunula ja Juha Kotikangas

Ulkoasu: Johanna Paulin

Kuvat: Timo Porthan ja Seppo Kankaantähti

JOHDON KATSAUS

Toimintaympäristön muutokset vuonna 2010 edellyttivät jatkuvaa varautumista muutoksiin. Haasteellisimpana asiana oli kilpailutus, joka vaikutti niin järjestö- ja vaikuttamistoimintaosaston kuin kuntoutuksen ja Asumispalvelut Oy:n toimintaan.

Liitto oli huolestunut julkisten palveluiden kilpailuttamisen aiheuttamista vaikutuksista vaikeavammaisten henkilöiden palveluasumiseen. Kilpailutukset johtavat pahimmillaan pitkäaikaisten palvelukokonaisuuksien päättymiseen ja lainvastaiseen vaikeavammaisten palveluasumisen sisältöön.

Invalidiliiton teema oli MEnnäen YHDESSÄ. Teemavuonna liitto julkisti oman köyhyysohjelman Tullaan toimeen? – elämyksiä kansaneläkkeellä, joka on ensimmäinen suomalainen puheenvuoro vammaisten ihmisten köyhyydestä. Ohjelma oli laajasti esillä eri foorumeilla. Köyhyys oli myös yhdistysten teemana vammaistenpäivänä joulukuussa.

Vammaisia ihmisiä koskevaa yleissopimusta ei edelleenkään ratifioitu. Liitto sai valmiiksi YK:n vammaissopimuksen työkalupakin, jota tullaan hyödyntämään jäsenistön koulutuksessa.

Kotikuntalaki tuli voimaan 2011 alussa. Invalidiliitto kirjoitti useita lausuntoja ja oli kuultavana eduskunnan eri valiokunnissa kotikuntalain ja sosiaalihuoltolain muutosesityksistä. Kaikki tämä tapahtui yhteistyössä Vammaisfoorumin kanssa. Muita merkittäviä liittoa työllistäviä uudistuksia olivat Vammaispoliittisen ohjelman valmistuminen, valtioneuvoston selonteko kunta- ja palvelurakenteesta, terveydenhuoltolaki ja yhdenvertaisuuslaki. Vaikuttamistoiminnassa annettiin 53 lausuntoa.

Järjestötoiminnassa keskeisintä oli aluejako, joka nyt vastaa aluehallintovirastojen aluejakoa. Alueille muodostettiin alueelliset vaikuttajaverkostot. Jokaisella alueella järjestettiin aluetoimintaan painottuvat aluepäivät, aluetorit. Aluetoreissa vaikuttamistoiminnan teemana oli palvelusuunnitelma. Aluetoreihin osallistui yhteensä noin 900 henkilöä.

Yhdistystoiminnan kehittämishanke YKE jatkui 30 yhdistyksessä. Järjestökoulutukseen osallistui 911 henkeä.

Kansainvälisesti merkittävin oli liiton lokakuussa koordinoima Disability Rights and Reality -yhteiseurooppalainen seminaari Vilnassa. Seminaarissa käsiteltiin vammaisten henkilöiden toimeentuloa ja sosiaalista selviytymistä sekä köyhyyttä Baltian maissa ja Suomessa.

Invalidiliitto siirtyi vuoden 2010 aikana sosiaalisen median aikakauteen: liiton omat Facebook-sivut ja Youtube-kanava avattiin. Vuoden aikana toteutettiin useampia kampanjoita, mm. nuorille suunnattu Ihan sama! -asennekampanja.

Vuoden lopussa liitolla oli 147 paikallisyhdistystä ja 11 diagnoosipohjaista sekä kaksi valtakunnallista yhdistystä. Nämä olivat Akson ry ja Asevelvollisena vammautuneiden tuki ry. Jäseniä ja kannattajajäseniä oli vuoden lopussa 31 801 (32 237; 33 209).

Sekä kuntoutus että asumispalvelut pärjäivät kilpailutuksessa suhteellisen hyvin. Ikäviä takaiskujakin oli, minkä johdosta joidenkin yksiköiden toimintaa tulee muuttaa. Kilpailutus lisää riskialttiutta; on hankittava lisää kilpailutusosaamista. Kuntoutuksen muutamalla yksiköllä meni heikosti, mutta katastrofeilta vältyttiin.

Järvenpään koulutuskeskuksessa lisääntynyt opiskelijamäärä on edellyttänyt koulutustarjonnan suunnittelua, tilatarpeiden kartoitusta ja ratkaisua. Aloitettiin Kuntolarakennuksen suunnittelu. Kuntoutussektorilla talous oli edelleen tiukalla ja edellistä vuotta huonompi.

Asumispalvelutoimintaa toteutettiin edelleen Invalidiliiton Asumispalvelut Oy:n toimesta.

Liiton kokonaistuotot vuonna 2010 olivat 61,6 miljoonaa euroa (60,5; 59,8) ja tulos 20 000 euroa. Konsernin kokonaistuotot vuonna 2010 olivat 116,3 miljoonaa euroa (115,0; 107,6) ja tulos 870 000 euroa.

Investoinnit olivat liitossa 6,5 miljoonaa euroa (4,9; 4,3). Niihin saatiin RAY:n ja muita avustuksia 0,07 miljoonaa euroa (0,7; 0,1). Investoinnit konsernissa olivat yhteensä 16,0 miljoonaa euroa (7,4; 16,2).

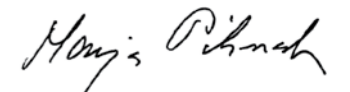
Liitossa työskenteli keskimäärin 927 (904; 916) henkilöä. Osa-aikaisten osuus oli 26,2 % (25,2; 26,6) ja määräaikaisten 20,6 % (16,8; 17,5). Konsernin palveluksessa oli keskimäärin 2 133 (1997; 1911) työntekijää. Osa-aikaisten osuus oli 37,7% (33,0; 34,8) ja määräaikaisten 17,0 % (14,1; 14,8).

Kunta- ja palvelurakennemuutoksen myötä palvelujen saavutettavuus on ollut huonoa. Kuntien talous on vaikuttanut myös vammaisten palvelujen saantiin heikentävästi. Taloudellinen epävarmuus tulee leimaamaan tulevia vuosia. Invalidiliiton on pidettävä huolta vakaasta taloudesta ja liiton vaikuttamistoiminnan on koko liittokonsernissa oltava ennakoivaa ja nopeaa. Liiton järjestökoulutuksen tulee olla lähellä paikallisia ja alueellisia toimijoita. Sosiaali- ja terveyspalvelujen kilpailutus jatkuu ja toimintayksiköiden tulee pärjätä kilpailutuksessa. Toisaalta asiakkaan oikeudellista asemaa kilpailutuksessa tulee valvoa.

Invalidiliitossa on suuri aktiivisten toimijoiden joukko, jolla on vahvaa kokemustietoa vammaisuudesta ja vammaisten ihmisten kokemasta kohtelusta myös niistä hyvistä käytännöistä, joita eri puolella Suomen kunnissa, kuntayhtymissä ja kuntaliitoissa on. Liittokonsernin työntekijöiden tietotaito ja osaaminen on edistänyt vammaisten ihmisten hyvää elämää. Liitto on tehnyt myös hyvää yritysyritystyötä. Yhteistyö eri kumppaneiden ja yksittäisten henkilöiden kanssa on ollut tärkeää ja antoisaa.

Pekka Tuominen
Puheenjohtaja

Marja Pihkala
Toimitusjohtaja

Invalidiliitto huolestui vuoden 2010 aikana julkisten palveluiden kilpailuttamisen aiheuttamista vaikutuksista erityisesti vaikeavammaisten henkilöiden palveluasumiseen. Kilpailuttaminen murentaa vammaispalvelulain mukaista vaikeavammaisten itsenäistä asumista. Sitä kautta on myös vyörytetty kunnalle kuuluvia kustannuksia asukkaan maksettavaksi.

Kilpailutus murentaa vaikeavammaisten itsenäisyyttä

Hankintalain vuoksi valtaosa kunnallisista sosiaali- ja terveyspalveluhankinnoista tulee nykyään kilpailuttaa. Vaaraksi on osoittautunut, että kilpailutukset johtavat pahimmillaan pitkäaikaisten palvelukokonaisuuksien päättymiseen ja lainvastaiseen vaikeavammaisten palveluasumisen sisältöön.

Vaikeavammaisten palveluasuminen ei ole laitoshoidoa

- Emme voi hyväksyä vaikeavammaisten henkilöiden itsenäisen asumisen murentamista ja lainvastaisten kustannusten vyöryttämistä köyhyysrajalla sinnitteleville vaikeavammaisille. Kilpailutusmenettely johtaa itsenäisen asumisen kohti laitospaistista asumista, Invalidiliitto ry:n puheenjohtaja Pekka Tuominen toteaa.

Eräissä toteutuneissa tarjouskilpailuissa ei ole otettu huomioon vaikeavammaisten asumiseen liittyviä erityispiirteitä. Tarjouspyynnöissä tarjotut asunnot eivät vastaa ihmisarvoisen asumisen edellytyksiä. Asunnot saattavat olla niin pieniä, ettei niihin mahdu pyörätuolia, nostolaitetta eikä edes avustajaa työskentelemään. Asuntojen kaukainen sijainti palveluista on lisännyt kuljetuspalveluiden tarvetta ja niistä koituvia asiakasmaksuja. Joskus vaikeavammaisten henkilöiden asunnot ovat sijainneet jopa esteellisissä rakennuksissa.

Asukkaalle on aiheutunut laittomia kustannuksia

Kunnat ovat velvollisia vammaispalvelulain nojalla järjestämään vaikeavammaisille henkilöille palveluasumista. Vammaispalvelulain mukaan palveluasumiseen kuuluvat asunto sekä asumiseen liittyvät palvelut, jotka ovat välttämättömiä asukkaan jokapäiväiselle suoriutumiseksi. Palveluasumiseen liittyvät erityispalvelut on säädetty siihen oikeutetulle vaikeavammaiselle maksuttomiksi.

Joissakin tarjouspyynnöissä asuntojen kuukausivuokraan on kuitenkin sisällytetty muita kuluja, kuten jyvityksiä osuuksista yhteistiloihin, oleskelutiloihin, pesu- ja saunatiloihin jne. Ateriapalveluiden vuorokausihintaan on asukkaalle sisällytetty asiakasmaksulain vastaisesti aterioiden valmistamiseen liittyviä kustannuksia.

Invalidiliitto on edellyttänyt sosiaali- ja terveysministeriötä ryhtymään toimenpiteisiin, jotta itsenäinen asuminen turvattaisiin vaikeavammaisten palveluasumiseen liittyvissä kilpailutustilanteissa.

Invalidiliiton avustajakoira on monelle fyysisesti vammaiselle ihmiselle korvaamaton apu arjen askareissa. Koiran sosiaalista merkitystään ei voi vähätellä, sillä se edistää käyttäjänsä fyysistä ja psyykkistä hyvinvointia. Laadun takaamiseksi kansainvälinen avustajakoirajärjestö auditoi avustajakoiraominnanjäsenkoulutuksen ajoin. Vuonna 2010 Invalidiliitto luovutti uusille käyttäjilleen viisi kansainvälisen järjestön standardien mukaan koulutettua avustajakoira.

Avustajakoira apuna arjessa

Avustajakoira tukee fyysisesti vammaista käyttäjäänsä päivittäisissä toimissa. Se on ammattilainen, joka koulutetaan käyttäjänsä tarpeita kuunnellen. Koira voi nostaa tai noutaa tavaroita, avata ja sulkea oven, tilata hissini, sytyttää ja sammuttaa valon, avata ja sulkea laatikon, laittaa esineitä esimerkiksi kaappiin tai laatikkoon sekä avustaa pukemisessa ja riisumisessa. Aputassu on myös ystävä. Se antaa ja ottaa vastaan ehdotonta rakkautta, vie käyttäjänsä ulkoilemaan, tutustuttaa uusiin koiriin ja ihmisiin ja tuo elämään uutta sisältöä. Lisäksi se tukee itsenäisyyttä ja omatoimisuutta sekä lisää turvallisuutta ja itsevarmuutta.

Korkeatasoista koulutusta

Suomalainen avustajakoiraominta on kansainväliseen avustajakoiraominnanjärjestöön ADI:iin (Assistance Dogs International) kuuluvan Euroopan kattojärjestön ADEu:n (Assistance Dogs Europe) auditoimaa. Auditoinnilla varmistetaan, että jäsenorganisaatiot tarjoavat korkeatasoisia avustajakoiraominnanjärjestöjä. Invalidiliiton avustajakoiraominnanjärjestöä valvotaan myös taidontarkistuskokeella, johon koiran on osallistuttava joka toinen vuosi, kunnes se täyttää kahdeksan vuotta.

Luovutustilaisuudessa ilo ylimmillään

Vuonna 2010 Invalidiliitto luovutti käyttäjilleen viisi avustajakoira Lahdessa, kurssikeskus Lepolassa. Ennen luovutustilaisuutta kahden vuoden koulutuksen ja käyttöönottokokeen läpäisseet koirat tutustuivat käyttäjiinsä 10–12 päivää kestävässä koulutuksessa. Sen aikana opeteltiin tiimityötä eli koiran hallintaa ja isännän tottelemista. Kesäinen luovutustilaisuus oli iloinen ja ikimuistoinen tapahtuma varmasti niin koirille kuin niiden uusille käyttäjille.

Jo 40 vuotta Invalidiliiton asumispalveluja

Vanhainkoteihin, sairaaloihin ja muihin laitoksiin sijoitettiin vielä 60-luvun lopulla jatkuvaa hoivaa vaativia nuoria ja keski-ikäisiä vammaisia, koska heille ei ollut muuta paikkaa. Tarvittiin erityisesti vaikeavammaisten ehdoilla suunniteltuja asuntoja, joissa olisi myös tarvittava avustava henkilökunta. Invalidiliitto perusti vuonna 1970 Helsingin Käpylään vammaisia henkilöitä palvelevan invakodin, jonka toiminta-ajatuksena oli auttaa vammaisia asukkaita heidän päivittäisissä toiminnoissaan.

Tästä alkoi palvelutalojen rakentamisen vuosikymmen Invalidiliiton historiassa. 70-luvulla aloitettu muutos siirtyä laitoksista palveluasumisen piiriin omaan asuntoon oli suuri edistysaskel. Tästä on siirrytty edelleen tilanteeseen, jossa entistä useampi vammaisen asuu asumispalveluryhmissä tai ns. satelliittiasunnoista, tavallisissa kerrostaloissa.

Pirkanmaan monipuolisin erityisasumisen palvelu- ja toimintakeskus

Invalidiliiton asumispalvelujen 40-vuotisjuhlaa vietettiin syyskuussa uudessa Tampereen Validia-talossa. Tampereen yliopistollisen sairaalan läheisyydessä Kissanmaalla sijaitseva Validia-talo on Pirkanmaan monipuolisin erityisasumisen, kuntoutuksen ja hoivan palvelu- ja toimintakeskus. Keskuksesta toimii myös Suomen ensimmäinen sairaalaympäristön ulkopuolelle sijoittuva hengityshalvauksiasiakkaille suunniteltu asumisyksikkö.

Kolmesta rakennuksesta koostuva Tampereen Validia-talo käsittää satakunta vammaismitoitettua asuntoa, ja se tarjoaa monipuolisia kuntoutuksen ja hyvinvoinnin palveluja. Vaikeavammaisille asukkailla tarjotaan muun muassa palveluasumista, ympärivuorokautisia avustamispalveluita ja päivätoimintaa. Turva-, hoiva-, kodinhoito- ja ateriapal-

veluilla tuetaan myös lähistöllä asuvien ikääntyneiden ihmisten arkea. Saatavilla on lisäksi muuta tukea, kuten fyysio-, toiminta- ja psykoterapia- sekä lääkäripalveluita.

Oman kodin rauhaa Hämeenlinnassa

Invalidiliiton Asumispalvelut Oy avasi myös Hämeenlinnassa kaksi uutta kohdetta. Vanhuksille tarkoitettussa Hämeenlinnan Validia-kodissa on 44 esteetöntä yksiötä.

Poltinahon asuinalueella sijaitseva Hämeenlinnan Validia-talo puolestaan edustaa uuden ajan palveluasumista, jossa kohtaavat vammaiset ja vammattomat vuokra-asujat. Hevosenkengän muotoon suunniteltu talo on arkkitehtuurikilpailun tulos.

Invalidiliiton asumispalvelujen 40-vuotisjuhlassa juhlapuhujana toimi eduskunnan toinen varapuhemies Tarja Filatov (oik.). Kuvassa myös Invalidiliiton Asumispalvelut Oy:n toimitusjohtaja Risto Hämäläinen (vas.) ja Invalidiliiton toimitusjohtaja Raimo Lindberg (kesk.).

Vaikuttavaa aluetoimintaa

Aluetoiminnassa on eletty muutosten aikoja. Valtakunnallinen aluehallintovirastojen mukainen aluejako näkyy nyt Invalidiliiton aluetoiminnan raameissa. Aluetorit toimivatkin nyt ensimmäistä kertaa uuden aluejaon puitteissa. Myös aluetoiminnan painotuksissa on tapahtunut muutoksia: nyt vaikuttaminen on yhä tärkeämmässä roolissa.

Invalidiliiton aluetoiminnan tarkoituksena on varmistaa vammaisten palveluiden sujuvuus muuttuvassa toimintaympäristössä. Nyt kun kunnallinen päätöksenteko on uudistunut, myös paikallisen vaikuttamistoiminnan on pitänyt uudistua. Tämä merkitsee käytännössä jämäkämpää paikallista vaikuttamistoimintaa, tiivistä yhteistyötä ja aktiivisuutta, jotta palvelut ja toimintatavat eivät muuttuisi epäedullisiksi vammaisille ihmisille. Aluetoiminta on uudenlaisten haasteiden edessä. Aluehallintovirastot ovat tärkeitä viranomaiskumppaneita, joten tärkeäksi painopisteeksi on nostettu nimenomaan alueellinen vaikuttamistoiminta.

Inspiroivat aluetorit

Uudistusten myötä myös aluetorien rooli on muuttunut. Vaikka aluetorit merkitsevät edelleen mukavaa yhdessäoloa, vertaistukea ja ajanvietettä, niillä on nyt entistä tärkeämpi yhteiskunnallinen tehtävä. Aluetoreilla ovat tänä vuonna olleet tärkeässä roolissa myös niin sanotut torikojut, joita voisi kutsua myös "work shopeiksi". Osallistujat keskustelevat aktiivisesti, tapaavat alueellisia vaikuttajia ja vammaisneuvoja. Niissä on myös mahdollista saada vertaistukeen liittyvää ohjeistusta ja luoda kontakteja muihin alueen yhdistyksiin. Innostusta ovat herättäneet myös esimerkit elävästä elämästä ja improvisoidut esitykset. Kekseliäisyys on palkittu aktiivisuudella.

Uudessa muodossaan aluetorien tarkoituksena on myös koota samaan paikkaan erilaisia ryhmiä, joilla on samat intressit. Näin tehtiin esimerkiksi Etelä-Suomen alueen ensimmäisessä aluetoritapahtumassa, jossa ensimmäistä kertaa yhdistettiin suomen- ja ruotsinkieliset vaikuttajat samaan tapahtumaan. Ratkaisua kiiteltiin toimintaa rikastuttavaksi ja liiton teeman mukaiseksi: Etelä-Suomessa mentiin sananmukaisesti yhdessä.

Mennään ja vaikutetaan yhdessä

Tärkeintä aluetoiminnassa on aktiivisuus ja yhteistyö. Toiminnan edellytyksenä on turvattu rahoitus – RAY tukee aluetoimintaa vuosittain huomattavalla summalla. Aluetoiminta on yhteistoiminnan moottori ja yhdessä tekemällä toiminnan vaikutukset ovat suuremmat. Yhdistysten sitoutuminen aluetyöhön on avainasemassa. Vanha sananlasku "puhalletaan yhteen hiileen" sopii myös aluetoiminnan motoksi, mutta vielä kuvaavampi on Invalidiliiton teemana tunnettu "MENNÄN YHDESSÄ" tai vielä osuvammin "vaikutetaan yhdessä".

Yhdessä vaikuttaminen ja yhdessä tekeminen olivatkin vuonna 2010 aluetorien osallistujien sydäntä lähellä. Aluetorien annissa tärkeänä pidettiin yhteisöllisyyttä, tuttuuden tapaamista ja monipuolista ohjelmaa. Hyvät puhujat, torikojut ja muiden kokemukset tarjosivat vinkkejä niin omaan arkeen kuin yhdistyksen toimintaan. Ryhmätyökentelyä ja yhdistysten yhteistyötä toivottiin jopa lisää.

Osallistujien antaman palautteen voimin on hyvä jatkaa aluetoritoiminnan kehittämistä. Aluetoreilla tavataan!

Mahis työhön -projektin mallit levitykseen

Erityistä tukea tarvitsevien opiskelijoiden työssäoppimista ja työllistymistä edistäneen kolmevuotisen Mahis työhön -projektin loppuseminaari pidettiin marraskuussa 2010. Seminaarissa käytiin läpi uraohjaukseen ja työllistymisen tukemiseen kehitettyjä käytäntöjä ja mallien soveltamista. Tarkoituksena oli levittää projektissa kehitetyt mallit tukea tarvitsevien opiskelijoiden kanssa toimiville tahoille. Lisäksi haluttiin vahvistaa yhteistyötä ja verkostoitumista työllistymisen edistämiseksi ja syrjäytymisen ehkäisemiseksi.

Mahis työhön -projektissa tuotettiin neljä uraohjaukseen ja työllistymiseen liittyvää julkaisua:

- Sain töitä! Erityistä tukea tarvitsevan opiskelijan uraohjausprosessin hyviä käytänteitä
- Tukea työnhakuun -työkirja opiskelijalle
- Työllistymisen tuet -tietolehtiset opettajalle, opiskelijalle ja työnantajalle
- Erityistä tukea tarvitseva opiskelija työssäoppimassa – materiaalia työpaikkaohjaajakoulutukseen ja työpaikkaohjaajien kanssa tehtävään yhteistyöhön

Julkaisuihin voi tutustua ja ne voi ladata projektin verkkosivuilla www.ijkk.fi/mahis.

Invalidiliiton Järvenpään koulutuskeskuksen hallinnoimassa projektissa yhteistyökumppaneina olivat Keski-Uudenmaan koulutus- ja kuntayhtymä, Itä-Uudenmaan koulutus- ja kuntayhtymä ja Järvenpään kaupunki. Projektia rahoittivat Euroopan sosiaalirahasto (ESR) ja Uudenmaan ELY-keskus.

CP-PROJEKTIN TUOTOKSENA AINUTLAATUISIA JULKAISUJA

Invalidiliiton toteuttaman CP-vammaisten hyvinvointi ja kuntoutus elämäkäärällä -projektin tuloksena syntyi laaja kirjo ennennäkemättömiä julkaisuja. CP-vammaisten ja heidän läheistensä tueksi sekä ammattilaisten tietämyksen lisäämiseksi tuotettiin paitsi maan ensimmäinen CP-vammaan liittyvä verkkoportaali myös lukuisia oppaita, raportteja ja artikkeleita.

Osoitteesta www.cp-portaali.fi löytyy laajasti tietoa CP-vammaisten aikuisten ja nuorten tuen tarpeista. Sinne on kerätty tietoa myös ammatillisten suunnitelmien haasteista ja mahdollisuuksista, kuntoutuksesta ja ikääntymisen tuomista muutoksista.

Ensimmäistä kertaa yksin kansiin koottiin CP-vammaisten aikuisten kirjoittamia elämäntarinoita. *Sisua ja elämänsävyä* on julkaistu CP-portaalissa. Samasta paikasta löytyy myös *Omin voimin ja tukitoimin – hyvinvoinnin ja ikääntymisen opas*. Se on ensimmäinen suomenkielinen julkaisu, joka tarjoaa perustietoa CP-vammasta aikuisuudessa ja ikääntymisestä CP-vamman kanssa.

TALOUS

Yleishyödylliselle yhteisölle talouden tasapaino on tärkeää. Koska voittoa ei tavoitella, on olennaista se, että vuositason suunnitelmat on laadittu hyvin, ja niiden toteutusta seurataan tarkasti. Vuoden 2010 osalta tämä onnistuikin kokonaisuuden kannalta hyvin, liiton talousarviossa asetettu tavoite toteutui erittäin hyvin. Myös koko konsernin tulos on hyvin lähellä suunniteltua.

Invalidiliiton järjestö- ja vaikuttamistoiminnan talous perustuu avustuksilla ja muulla varainhankinnalla saatuihin tuottoihin. Raha-automaattiyhdistykseltä tai mm. eri ministeriöiltä saatavilla avustuksilla katetaan yli 40% järjestö- ja vaikuttamistoiminnan kuluista. Järjestö- ja vaikuttamistoimintaa sekä keskusjärjestötoimintaa varten kertyi varainhankinnasta, sijoitus- ja rahoitustoiminnasta, omaisuuden myynnistä sekä avustuksista yli seitsemän miljoonaa euroa. Lisäksi kiinteistöjen ja asuntojen vuokraamisesta kertyi hieman alle kahdeksan miljoonaa euroa. Suurin osa, noin 80%, liiton lähes 1000 asunnosta on vuokrattu liikuntavammallisille henkilöille.

Palveluiden tuottamisesta kertyy yli 85% kaikista tuotoista. Palveluita myytäessä pyritään puolestaan siihen, että niiden maksuilla katetaan palveluiden tuottamisesta aiheutuvat kulut sekä rakennusten, koneiden ja laitteiden uusiminen.

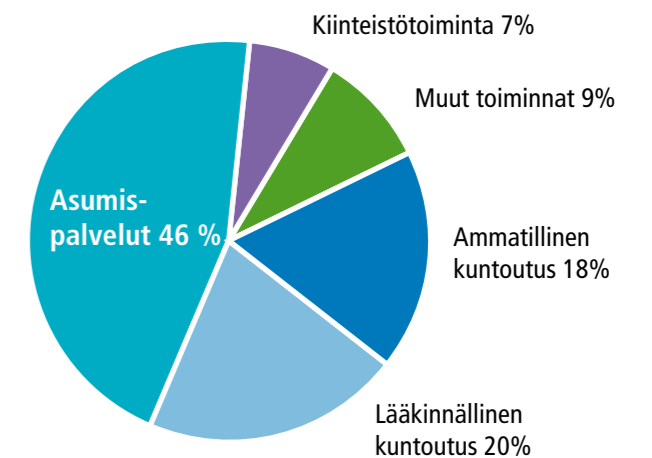
Palvelutoiminta koostuu asumispalveluista, kuntoutuspalveluista ja koulutuspalveluista. Kaikissa palvelumuodoissa painopiste siirtyy yhä selvemmin vaikeasti liikuntavammaisten palveluiden tuottamiseen. Toinen selvä muutos on siinä, että yhä useammin asiakas asuu omassa kodissaan, ja palvelut joko viedään sinne tai asiakas käy toimintayksikössä.

Vuoden 2010 merkittävimmät investoinnit olivat Hämeenlinnaan valmistunut palvelutalo sekä Järvenpäässä käynnistetty Kuntola-nimisen uudisrakennuksen rakentamistyö. Tämä rakennus parantaa vaikeavammaisten nuorten opiskelumahdollisuuksia sekä vapaa-ajanviettoa. Rakennukseen tulee täysimittaisen liikuntasalin lisäksi mm. erityisluokkia ja opiskelijoiden vapaa-ajantiloja. Investoinnit koko konsernissa olivat yhteensä 16,1 miljoonaa euroa, ja niihin saatiin 1,8 miljoonaa euroa Valtion asuntorahaston ja RAY:n avustuksia.

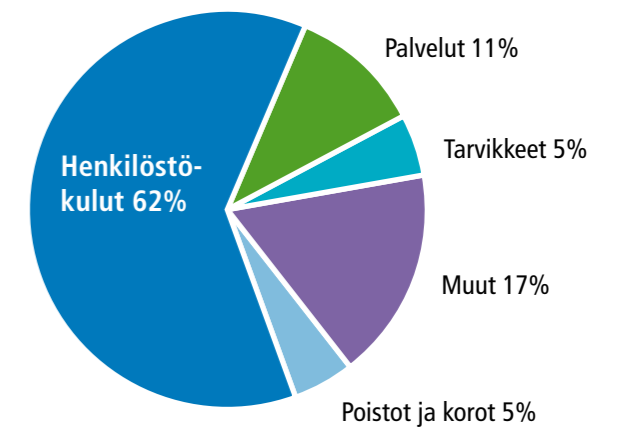
Henkilöstö on tärkein voimavara. Sen jaksamista tuetaan erilaisin työhyvinvointiohjelmin sekä johtamista ja esimiestyötä tukemalla. Ohjelmien onnistumisesta kertoo osaltaan se, että sairauspoissaolot vähenivät edellisvuoteen verrattuna. Kaiken kaikkiaan konsernissa työskentelee keskimäärin 2 133 työntekijää. Kasvua edellisvuoteen verrattuna on 135 työntekijää.

Liiton kokonaistuotot vuonna 2010 olivat 61,6 miljoonaa euroa ja tulos 20 000 euroa. Konsernin kokonaistuotot vuonna 2010 olivat 116,3 miljoonaa euroa ja tulos 870 000 euroa.

KONSERNIN TUOTOT 2010

KONSERNIN KULUT 2010

JÄSENYHDISTYKSET 2010

Akaan Seudun Invalidit ry
Alavuden Seudun Invalidit ry
Ekenäsnejdens Invalidier-Tammisaarensuuden Invalidit rf
Espin-Espoon invalidit ry
Etelä-Päijänteen Invalidit ry
Etelä-Saimaan Invalidit ry
Euran Seudun Invalidit ry
Evijärven Invalidit ry
Forssan Seudun Invalidit ry
Haapajärven Invalidit ry
Hangöudds Invalidier-Hankoniemen Invalidit rf
Hankasalmen Invalidit ry
Harjavallan Seudun Invalidit ry
Heinolan Seudun Invalidit ry
Helsingin Invalidien Yhdistys ry
Himangan Seudun Invalidit ry
Huittisten Seudun Invalidit ry
Hyvinkään Invalidit ry
Hämeenlinnan Seudun Invalidit ry
Härmän Invalidit ry
Iisalmen Invalidit ry
Iitin Invalidit ry
Ikaalisten Invalidit ry
Ilmajoen Invalidit ry
Imatran Invalidit ry
Invalidföreningen Aktiv rf
Jakobstadsnejdens Invalidier-Pietarsaaren Seudun Invalidit rf
Jalasjärven Invalidit ry
Joensuun Seudun Invalidit ry
Joutsenon Invalidit ry
Jurvan Invalidit ry
Jyväskylän Seudun Invalidit ry
Jämsänjokilaakson Invalidit ry
Järvenpään Seudun Invalidit ry
Järviseudun Invalidit ry
Kajaanin Seudun Invalidit ry
Kangasalan Invalidit ry
Kankaanpään Seudun Invalidit ry
Karisnejdens Invalidier-Karjaansuuden Invalidit rf
Karkkilan Seudun Invalidit ry
Karstulan Seudun Invalidit ry
Kauhajoen Invalidit ry
Kauhavan Seudun Invalidit ry

Kemin Seudun Invalidit ry
Keravan Invalidit ry
Keski-Karjalan Invalidit ry
Keurusseudun Invalidit ry
Kirkkonummen Seudun Invalidit-Kyrkslättnejdens Invalidier ry
Kiuruveden Invalidit ry
Koillis-Lapin Invalidit ry
Kokemäen Seudun Invalidit ry
Kokkolan Seudun Invalidit-Karlebynejdens Invalidier ry
Korsnäs Invalidier rf
Kortesjärven Invalidit ry
Kotkan Seudun Invalidit ry
Kouvolan Seudun Invalidit ry
Kuhmon Invalidit ry
Kuopion Invalidit ry
Kurikan Invalidit ry
Kuusamon Invalidit ry
Kuusankosken Invalidit ry
Kyrönmaan Invalidit ry
Kärkölän Invalidit ry
Lahden Seudun Invalidit ry
Laihian Invalidit ry
Lapinlahden Invalidit ry
Lapuan Seudun Invalidit ry
Laukaan Invalidit ry
Leppävirran Invalidit ry
Lieksan Seudun Invalidit ry
Lohjan Seudun Invalidit ry
Loimaan Seudun Invalidit ry
Lounais-Pirkanmaan vammautuneet ry
Loviisan Seudun Invalidit-Lovisanejdens Invalidier ry
Luoteis-Lapin Invalidit ry
Malax Invalidier rf
Mikkelin Seudun Invalidit ry
Mäntsälän Invalidit ry
Mäntyharjun Invalidit ry
Mäntän Seudun Invalidit ry
Niilsien Invalidit ry
Nivalan Seudun Invalidit ry
Nokian Invalidit ry
Noormarkun Seudun Invalidit ry
Nurmijärven Invalidit ry
Närpes Handikappföreningen rf

Orimattilan Invalidit ry
Oulaisten seudun Invalidit ry
Oulun Invalidien Yhdistys ry
Outokummun Invalidit ry
Panelia-Kiukaisten Invalidit ry
Pargas Invalidier-Paraisten Invalidit rf
Pieksämäen Seudun Invalidit ry
Pihtiputaan Seudun Invalidit ry
Porin Seudun Invalidit ry
Porvoon Invalidit-Borgå Invalidier ry
Posion Seudun Invalidit ry
Pudasjärven Invalidit ry
Pyhäjärven Invalidit ry
Raahen Seudun Invalidit ry
Raisio Seudun Invalidit ry
Rantasalmen Seudun Invalidit ry
Ranuan Invalidit ry
Rauman Invalidit ry
Rautavaaran Invalidit ry
Rautjärven Seudun Invalidit ry
Reisjärven Invalidit ry
Riihimäen Seudun Invalidit ry
Rovaniemen Invalidit ry
Ruokolahden Invalidit ry
Ruukin Invalidit ry
Saarijärven Invalidit ry
Salon Seudun Invalidit ry
Savitaipaleen Seudun Invalidit ry
Savonlinnan Seudun Invalidit ry
Seinäjoen Seudun Invalidit ry
Siilinjärven Invalidit ry
Sodankylän Invalidiyhdistys ry
Sonkajärven Invalidit ry
Sotkamon Invalidit ry
Suolahden Seudun Invalidit ry
Suomonselän Invalidit ry
Suonenjoen Seudun Invalidit ry
Suupohjan Invalidit-Syd-Österbottens Invalidier ry
Tampereen Seudun Invalidit ry
Teuvan Invalidit ry
Tornion Invalidit ry
Tunturi-Lapin Invalidit ry
Turun Seudun Invalidit ry

Uvilan Seudun Invalidit ry
Vaasan Invalidit-Vasa Invalidierna ry
Vakka-Suomen Invalidit ry
Valkeakosken Seudun Invalidit ry
Vammalan Invalidit ry
Vantaan Invalidit ry
Varkauden Seudun Invalidit ry
Vihdin Invalidit ry
Viitasaaren Invalidit ry
Virtain Invalidit ry
Vähäkyrön Invalidit ry
Ylitornion Invalidit ry
Ylivieskan Invalidit ry
Ylä-Karjalan Invalidit ry
Ylä-Lapin Invalidit ry
Ålands Invalidier rf
Äetsän Invalidit ry
Äänekosken Seudun Invalidit ry

Diagnoosipohjaiset jäsenyhdistykset

AH-Potilaat ry (anusatresia ja hirschprung)
AMC ry (Arthrogryposis multiplex congenita)
APECED ry
Kalfos ry
Mulibrey Nanismi ry
Redy ry (Rapadilino-Erbin pareesi-Dysmelia)
Suomen Kampurajalkayhdistys ry (Skyry)
Suomen Marfan -yhdistys ry
Suomen Neurofibromatoosiyhdistys ry
Suomen Perthes potilasryhdistys ry
Suomen Turner-yhdistys ry

Valtakunnalliset jäsenyhdistykset

Akson ry
Asevelvollisena Vammautuneiden Tuki ry

Yhteensä 160 jäsenyhdistystä

LUOTTAMUSELIMET

Vuoden 2010 liittohallitus

Ylhäältä vasemmalta Tomi Hotanen, Pekka Tuominen (liittohallituksen pj.), Heidi Rekola, Liisa Leppäkorpi, Veijo Paananen ja Eila Järvelä. Alhaalta vasemmalta Juhani Kivipelto (liittovaltuuston pj.), Pauli Ritola, Pekka Hätinä, Hannu Ilonen, Paula Muotio ja Minna Aula. Kuvasta puuttuvat Satu Järviö ja Vesa Nopanen.

Liittohallitus 2010-2013

Puheenjohtaja
Pekka Tuominen

I varapuheenjohtaja
Satu Järviö

II varapuheenjohtaja
Pekka Hätinä

Jäsenet

Minna Aula
Tomi Hotanen
Hannu Ilonen
Eila Järvelä
Liisa Leppäkorpi
Paula Muotio
Vesa Nopanen
Veijo Paananen
Heidi Rekola
Pauli Ritola

Liittovaltuusto 2010-2013

Puheenjohtaja
Juhani Kivipelto

I varapuheenjohtaja
Leena Simola-Nikkanen

II varapuheenjohtaja
Seija Lehikoinen

Etelä-Suomi

Marjatta Förbom-Tunturi
Auli Hackman
Erkki Heikkilä
Jan Huopainen
Riitta Jolanki
Varpu Kamppinen
Pirkko Kuusela
Sari Lehikoinen
Minna Mäkinen
Eeva Pitkänen
Leena Simola-Nikkanen
Raili Virtaranta

Länsi-Suomi

Pirkko Ahola
Juhani Kivipelto
Pekka Kuusela
Kauno Luoma
Pertti Meriruoho
Tapani Saarinen
Seppo Soininen

Oulu-Kainuu

Mirja Häkkinen
Unto Lampinen
Aarni Luhtala
Väinö Manninen
Onni Rata

Itä-Suomi

Timo Antikainen
Mikko Korhonen
Seija Lehikoinen
Airi Mankinen-Yrjänheikki
Raija Patronen
Esko Pursiainen
Kauko Väisänen

Sisä-Suomi

Mauno Jauhiainen
Marita Matokangas
Pekka Ollikainen
Veijo Rantanen

Kaakkois-Suomi

Keijo Kaskiaho
Reino Kokkola
Ritva Korhonen
Matti Paavola
Sinikka Salo
Markku Sorsa
Hannu Suuronen
Olavi Tuononen

Lappi

Esko Koivuranta
Kalevi Tiuraniemi
Raimo Toratti

Lounais-Suomi

Leila Häkkinen
Maire Karjalainen
Raija Kiviniitty
Kirsti Lietzén
Juhani Merikallio
Timo Perämaa
Aimo Salminen
Jussi Syrjälä
Aatos Tall

Harvinaiset

Milla Ilonen
Martti Komu

YHTEYSTIEDOT

KESKUSTOIMISTO

Invalidiliitto ry
Mannerheimintie 107
00280 Helsinki
Puh. 09 613 191
Faksi 09 1461 443
www.invalidiliitto.fi
fpd@invalidiliitto.fi

Toimitusjohtaja Marja Pihnalä
(1.3.2011 alkaen)

Talousjohtaja Juha Kotikangas

JÄRJESTÖ- JA
VAIKUTTAMISTOIMINTAOSASTO
Järjestöpäällikkö Anssi Kemppi
(14.3.2011 alkaen)

KUNTOOUTUSOSASTO
Kuntoutuspäällikkö
Jorma Varkila

VIESTINTÄOSASTO
Viestintäpäällikkö
Sinikka Rantala

VARAINHANKINTAOSASTO
Keräyspäällikkö Petri Äikiä

LASKENTAOSASTO
Laskentapäällikkö Kim Alm

KIINTEISTÖOSASTO
Kiinteistöpäällikkö
Jukka Seppälä

Henkilöstöpäällikkö
Katriina Larvamo

Kehittämiskoordinaattori
Tuija Mäkelä

KUNTOOUTUSYKSIKÖT

Käpylän kuntoutuskeskus
Nordenskiöldinkatu 18 B
00250 Helsinki
Puh. 09 777 071
Faksi 09 794 734
Johtaja Aarne Ylinen

Lapin kuntoutuskeskus
Porokatu 32
96400 Rovaniemi
Puh. 016 3329 111
Faksi 016 3481 302
Johtaja Tarja Lahtela

Lahden kuntoutuskeskus
Launeenkatu 10
15100 Lahti
Puh. 03 812 811
Faksi 03 7830 250
Johtaja Marjaana Suosalmi

Järvenpään koulutuskeskus
Mannilantie 29, PL 46
04401 Järvenpää
Puh. 09 292 011
Faksi 09 2920 1270
Rehtori Tiina Meriläinen

Järvenpään Kuntoinva
Mannilantie 27–29
04400 Järvenpää
Puh. 09 288 882
Johtaja Jorma Varkila

SEESAM Työtoiminta
Kumpulantie 1 A, 3 krs.
00520 Helsinki
Puh. 09 7562 870
Faksi 09 1461 205
Vt. johtaja Jorma Kaksonen

TYTÄRYHTIÖT

Invalidiliiton Asumispalvelut Oy
Mannerheimintie 107
00280 Helsinki
Puh. / vaihde 09 613 191

Toimitusjohtaja
Risto Hämäläinen

Hämeenlinnan Validia-palvelut
Härkämäenkuja 2
13500 Hämeenlinna
Puh. 044 765 0812

Iisalmen Validia-palvelut
Kirkonsalmentie 2
74120 Iisalmi
Puh. 017 816 121

Joensuun Validia-palvelut
Merimiehenkatu 36
80100 Joensuu
Puh. 013 226 460

Jyväskylän Validia-palvelut
Rusokinkatu 1
40100 Jyväskylä
Puh. 014 3347 100

Kajaanin Validia-palvelut
Kasakankuja 4
87100 Kajaani
Puh. 08 6332 3602

Kokkolan Validia-palvelut
Metsonkuja 8
67800 Kokkola
Puh. 044 765 0760

Kouvolan Validia-palvelut
Itäinen Linjapuisto 11
45700 Kuusankoski
Puh. 05 757 4400

Kuopion Validia-palvelut
Savonkatu 16
70110 Kuopio
Puh. 044 588 7282

Lahden Validia-palvelut
Heinäkatu 1
15140 Lahti
Puh. 03 883 070

Mikkelin Validia-palvelut
Kiiskimäenkatu 4
50130 Mikkeli
Puh. 015 3201 724

Oulun Validia-palvelut
Kaislatie 1 Aa
90150 Oulu
Puh. 08 335 123

Porin Validia-palvelut
Uusikoivistontie 38
28130 Pori
Puh. 02 6307 700

Pudasjärven Validia-palvelut
Lonikantie 3
93100 Pudasjärvi
Puh. 044 765 0716

Pääkaupunkiseudun
Validia-palvelut
Mannerheimintie 107
00280 Helsinki
Puh. 044 765 0362

Rovaniemen Validia-palvelut
Pohjolankatu 14–16
96100 Rovaniemi
Puh. 016 3421 405

Tampereen Validia-palvelut
Insinöörinkatu 12
33720 Tampere
Puh. 03 3143 7111

Turun Validia-palvelut
Hippoksentie 29
20720 Turku
Puh. 02 2848 700

Vaasan Validia-palvelut
Käsityöläiskatu 10–14
65200 Vaasa
Puh. 06 3195 900

Vantaan Validia-palvelut
Tanhurinne 4
01450 Vantaa
Puh. 0400 283710

Invatieta Oy
Mannerheimintie 107
00280 Helsinki
Puh. 09 613 191

Medimaster Oy
Mannerheimintie 107
00280 Helsinki
Puh. 09 613 191

Invalidiliitto on vuonna 1938 perustettu fyysisesti vammaisten ihmisten vaikuttamis- ja palvelutoiminnan monialajärjestö. Invalidiliitto tekee työtä yhteiskunnassa niin, että toimiva arki mahdollistaa fyysisesti vammaiselle ihmiselle itsenäisen ja hyvän elämän.

Invalidiliitto ry / Invalidförbundet rf

Mannerheimintie 107 / Mannerheimvägen 107, FI-00280 Helsinki / Helsingfors, Finland

Puh. / Tel. +358 9 613 191, faksi / telefax +358 9 146 1443 www.invalidiliitto.fi